

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 13

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ,
СТАТТЕЙ, ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ,
МАГІСТРІВ, СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2020

Видається за рішенням вченої ради
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Рекомендовано до друку вченою радою
біолого-технологічного факультету
(протокол №2 від «23» вересня 2020 р.)

Редакційна колегія:

Балабанова І.О. – к.с.-г.н., доцент, декан БТФ (головний редактор)

Пелих Н.Л. - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Пелих В.Г. – д.с.г.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НААН України, завідувач кафедри технології переробки та зберігання с.г. продукції

Ведмеденко О.В. – к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва

Новікова Н.В. - к.с.-г.н., доцент, в. о. завідувача кафедри інженерії харчового виробництва

Папакіна Н.С. - к.с.-г.н., доцент кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Адреса редколегії: м. Херсон, вул. Стрітенська, 23
ДВНЗ “Херсонський державний аграрний університет”
Біолого-технологічний факультет
Головний корпус, аудиторії 35, 30,90,111

Науково- інформаційний вісник біолого- технологічного факультету.
Вип. 13. – Херсон: ХДАУ, - 2020. - 520 с.

© *Біолого-технологічний факультет ХДАУ, 2020 р.*

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

**ПРИСВЯЧЕНА 80-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА АКАДЕМІЇ
НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ І ТЕХНІКИ
УКРАЇНИ, КАВАЛЕРА ОРДЕНІВ «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІІ СТУПЕНЯ ТА
СВЯТОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА**

КОВАЛЕНКА ВІТАЛІЯ ПЕТРОВИЧА

11 ВЕРЕСНЯ 2020 РОКУ

Херсон

2. Морфологія сільськогосподарських тварин / В.Т. Хомич, С.К. Рудик, В.С. Левчук та ін.; За ред. В.Т. Хомича. — К.: Вища освіта, 2003. — 527 с.
3. Долгов О.М. Загальна гістологія з основами ембріології: навчальний посібник: у 2 ч. / О.М.Долгов. — Вінниця: «Віндрук», 2015. — Ч. I. — 124с.
4. Гилберт С. Биология развития: в 3-х т. Т. 2: Пер. С англ. — м.: Мир, 1994. — 235 с
5. Гончаренко І.В. Оогенез, сперматогенез і проблеми селекції молочної худоби. — К.: Наукова думка, 2003 -38 с.
6. Семенова-Тян-Шанская А.Г. Первичные половые клетки зародышей человека в период миграции и зачатков гонад // Архив анат., гистол. и эмбриол. -1969. -Т. 56. -№ 6. -С. 3-8.
7. Семенова-Тян-Шанская А.Г. Первичные половые клетки зародышей высших позвоночных // Архив анат., гистол. и эмбриол., 1971. —Т. 60. -№ 6. -С. 106-116

УДК 636.2-053.2

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РОСТУ І РОЗВИТКУ МОЛОДНЯКУ
ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ МОЛОЧНИХ ПОРІД**

Фурсенко М. — здобувач вищої освіти, магістр ТВППТ

Ведмеденко О.В. — к.с.-г.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Вирощування ремонтного молодняку є одним з основних факторів інтенсифікації процесу селекції й росту продуктивності. Рівень вирощування телиць в усі вікові періоди спричиняє достовірний вплив на здоров'я та їх майбутню продуктивність, тривалість господарського використання і здебільшого визначає ефективність галузі молочного

скотарства [1, 2]. Саме в цей період закладаються такі якості, як здатність до вживання великої кількості об'ємистих кормів і добра відтворна здатність. При цьому генотип і середовище діють взаємопов'язано і в підсумку зумовлюють реалізацію продуктивних можливостей тварин за певних умов. Зміна живої маси ростучих тварин відбувається по-різному, залежно від спадкових особливостей, які визначають послідовність темпів росту в різні періоди онтогенезу і умов життя. Перебіг росту визначає кінцевий розмір сформованого організму або органа, а характер ростових процесів відображає особливості реалізації генетичної інформації в онтогенезі. Невідповідність тварин за живою масою стандарту вагового і лінійного росту під час отелення призводить до зниження їх молочної продуктивності та відтворної здатності після першого отелення. Великий вплив на продуктивність первісток має жива маса і вік першого осіменіння телиць, але по вагомості першочерговим чинником із них є жива маса [3].

Індивідуальний розвиток тварин складається з цілої низки послідовних, взаємопов'язаних морфологічних та функціональних змін організму, які відбуваються починаючи з утворення зиготи і до кінця життя. Вченими доведено, що вікове зменшення росту тварин пов'язано зі зміною фізіологічних процесів в організмі, а також змінами процесів обміну речовин та енергії.

Пристосування до умов навколишнього середовища молодняку великої рогатої худоби відбувається протягом 10-15 днів після народження. Тому при порівнянні з дорослими тваринами у телят до віку 5 днів спостерігаються більш високі показники температури, частоти дихання та пульсу. Стабілізація фізіолого-біохімічних показників спостерігається у віці 3-6 місяців [4].

Молочний період характеризується морфо-функціональними змінами шлунково-кишкового тракту, що викликані не тільки переходом

на рослинні корми, але й формуванням інших систем організму. У великої рогатої худоби період онтогенезу від 6 до 18 місяців характеризується зниженням інтенсивності білкового та вуглеводного обмінів речовин. Зниження інтенсивності синтезу та накопичення білка в організмі пов'язано з віковими змінами нейрогуморальної системи.

Отже, ріст молодняку великої рогатої худоби проходить нерівномірно – періоди підйому змінюються періодами зниження інтенсивності. Така нерівномірність пов'язана з інтенсивністю обміну речовин і узгоджується з періодичністю змін кормів на перших етапах життя.

Інтенсивний ріст ремонтних телиць дає змогу прискорити оборот стада і таким чином підвищити надій. Дослідженнями встановлено, що більш молочними виявились корови з інтенсивним ростом у ранньому онтогенезі [5, 6].

Фенотиповий прояв продуктивних ознак є наслідком взаємодії спадкової основи організму (генотипу) з умовами навколишнього середовища, в яких він росте і розвивається. Тому можливість реалізації генетичного потенціалу продуктивності тварин кожної породи визначають такі елементи технології: рівень вирощування молодняку, спосіб утримання та рівень годівлі корів, показники відтворення й ветеринарного забезпечення тощо. Рядом дослідників, серед яких М. З. Басовський, В. П. Буркат, В. І. Власов, В. П. Коваленко [7], Ю. Ф. Мельник [8], встановлено, що вища інтенсивність приросту живої маси телиць, особливо в період від народження до 6-ти міс. (800–900 г) і в перший рік життя (780–800 г), є одним із способів формування високої молочної продуктивності тварин. Зокрема, у практиці США, Великобританії, Франції та інших країн [9] широко використовують інтенсивне вирощування телиць і осіменяють їх у віці 14–15 міс. за умови

досягнення ними 80–85 % живої маси та 95– 97 % висоти у холці дорослих корів на час їхнього отелення (24–25 міс.).

Найвищий рівень молочної продуктивності корів-первісток (понад 8,0 тис. кг молока за 305 днів закінченої лактації) досягнуто у стадах, де середньодобовий приріст телиць у віковий період 0–12 міс. доведено до рівня 820–850 г. Дотримання вказаних параметрів є передумовою формування високопродуктивних молочних стад, де підвищення ефективності виробництва молока буде забезпечено за рахунок скорочення непродуктивних витрат на утримання ремонтного молодняка і зростання чистого доходу від реалізації більших обсягів молока [10].

Таким чином, результати дослідження багатьох учених підтверджують, що впровадження в практику інтенсивного вирощування та вибір оптимального часу осіменіння ремонтних телиць дає змогу комплектувати племінні стада первістками з високим потенціалом продуктивності, плодовитості та тривалості господарського використання, що є передумовами формування економічно вигідних стад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Шкурко Т.П. Зв'язок тривалості продуктивного використання молочних корів з енергією росту в онтогенезі. 2007. № 2(7). С. 1–11. Режим доступу до журн.: <http://www.nbu.gov.ua/e-Journals/nd/2007-07-stptoc/pdf>.
2. Шейко И.П., Танана Л.А., Коршун С.И., Климов Н.Н. Прогнозирование продуктивности животных по их конституции. Зоотехния. 2003. № 10. С. 18–20.
3. Вольф Й. Чтобы из тёлки выросла хорошая корова. Новое сельское хозяйство. 2001. № 1. С. 30–33.
4. Любецька Т.В. До обміну гемоглобіну у новонароджених телят. Вісник аграрної науки. 2000. №2. С. 36-38.

5. Ганчев М.М., Бондареко Г.П. Взаємозв'язок молочної продуктивності первісток різних генотипів і індексом спаду енергії росту у допродуктивний період. Науково-технічний бюлетень інституту тваринництва. № 80. Харків, 2001. С.21-23.
6. Данилків О.Н., Сирацкий И.З. Криволинейность связи уровня удоя коров с показателями экстерьера. Зоотехния. 2001. №9. С. 23-26.
7. Басовский Н. З., Буркат В. П., Власов В. И., Коваленко В. П. Крупномасштабная селекция в животноводстве. Киев: Україна, 1994. 376 с.
8. Мельник Ю. Ф. Залежність продуктивності худоби української червоно-рябої молочної породи від спадкових і паратипових факторів: автореф. дис. ... канд. с.-г. наук: 06.02.01 / Інститут розведення і селекції тварин. Чубинське, 2000. 19 с.
9. Гавриленко М. Вимоги до росту і розвитку племінних телиць. Пропозиція. 2001. №8. С. 80-81.
10. Кругляк О.В. Формування високопродуктивних молочних стад як чинник підвищення ефективності виробництва молока. Економіка агропромислового виробництва. 2018. № 3. С. 24-30.